Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment
Finland

Päätös
Annettu Helsingissä Diaarinro VN/37135/2025

19.8.2026

ASIA **Alueiden lunastaminen luonnonsuojelutarkoituksiin**

HAKIJA **Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (1.1.2026 alkaen Lupa- ja valvontavirasto)**

HAKEMUS

Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (jäljempänä ELY-keskus, 1.1.2026 alkaen Lupa- ja valvontavirasto) on 5.12.2025 päivätyllä hakemuksellaan (VARELY/3975/2025) esittänyt, että ympäristöministeriö antaisi luonnonsuojelulain (9/2023) 114 §:n 2 momentin nojalla luvan lunastaa valtiolle luonnonsuojelutarkoituksiin Paraisten kaupungissa sijaitseviin kiinteistöihin yhteinen vesialue *Björkö smf vattenområde 445-654-876-1, Östergård 445-656-8-3,* yhteinen vesialue *Hyppeis smf vattenområde 445-656-876-1, Hagback 445-663-11-3, Klemets 445-675-4-56, Bondas 445-600-1-20, Laduängsgärda 445-648-1-15, Kirmo 445-648-1-57,* yhteinen maa-alue *Rundudden I 445-648-878-1, Klevas 445-413-3-67, Westergård 445-413-4-8, Vesterby 445-413-5-21, Nyberg II 445-413-8-2, Valäng 445-428-1-8, Grannas 445-428-1-61, Parant 445-428-1-63* ja yhteiseen maa-alueeseen S*mf. Kalkområde 445-491-878-1* sisältyvät alueet. Lunastettavaksi esitetyt alueet on rajattu hakemuksen liitteenä oleviin karttoihin.

Lunastuslupahakemuksessa lunastettaviksi esitetyt kohteet sisältyvät kukin kokonaan johonkin seuraavaan Natura 2000 -verkostoon kuuluvaan alueiseen: *Houtskarin lehdot FI0200046, Keistiön fladat FI0200071, Saaristomeri FI0200090/-FI0200164*, *Åvensorin lehto FI0200052* tai *Paraisten kalkkialueet FI0200134.* Lisäksi lunastettaviksi esitetyistä kohteista osa kuuluu osittain lentojen- ja rantojensuojeluohjelmien kohteisiin *LHO020014 Storön lehtosaaret*, *LHO020012 Ramsön lehtosaaret*, *RSO020016 Houtskarin ja Korppoon lehtosaaret* ja *LHO020013 Sundholmin lehtosaaret*. Lunastuslupahakemuksessa on esitetty

yksityiskohtainen selvitys kyseessä olevien suojeluverkostokohteiden sekä lunastet-taviksi esitettyjen alueiden luontoarvoista ja niiden omistussuhteista.

ELY-keskus on pyrkinyt Houtskarin lehtojen, Keisitiön fladojen, Saaristomeren, Åvensorin lehtojen ja Paraisten kalkkialueiden Natura 2000 -alueiden suojelun toteuttamiseksi hankkimaan alueita valtion omistukseen vapaaehtoisin kaupoin, vaihtokaupoin ja rauhoituksin. ELY-keskus on lähettänyt kaikkien lunastuslupahakemuksessa lueteltujen kiinteistöjen omistajille osto- ja rauhoitustarjouksia 7.10.2020–30.7.2025 välisenä aikana lukuun ottamatta kiinteistöjä *Laduängsgärda 445-648-1-15*, *yhteinen maa-alue Rundudden I 445-648-878-1 ja Smf. Kalkområde 445-491-878-1*. Tilan *Laduängsgärda 445-648-1-15* osalta tarjouksia ei ole voitu toimittaa, koska tilalla ei ole omistajatietoja. Yhteisen maa-alueen *Rundudden I 445-648-878-1* osalta tarjousneuvotteluja ei ole voitu käydä ilman luonnonsuojelulain 114 §:n 3 momentissa mainittuja huomattavia vaikeuksia, koska tilan omistaa järjestäytymätön osakaskunta, jolla on 80 osakaskiinteistöä. Vastaavasti tilan S*mf. Kalkområde 445-491-878-1* osalta tarjousneuvotteluja ei ole voitu käydä ilman luonnonsuojelulain 114 §:n 3 momentissa mainittuja huomattavia vaikeuksia, koska tilan omistaa järjestäytymätön osakaskunta, jolla on 24 osakaskiinteistöä.

ELY-keskus on suorittanut kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetussa laissa (603/1977, lunastuslaki) tarkoitetut valmistelevat toimet. ELY-keskus on varannut lunastuslain 8 § ja 9 §:n mukaisesti maanomistajille, käyttöoikeuksien haltijoille, Paraisten kaupungille ja Varsinais-Suomen liitolle tilaisuuden lausunnon antamiseen asiassa. Maanomistajille on lähetetty kuulemiskirjeet todisteellisesti lukuun ottamatta tilojen *Laduängsgärda 445-648-1-15*, *Rundudden I 445-648-878-1* ja S*mf. Kalkområde 445-491-878-1* omistajia, joiden osalta on käytetty julkista kuulutusta. Lisäksi asiasta on kuulutettu lunastuslain 8 §:ssä säädetyllä tavalla asian vaikutusalueen sanomalehdessä ja kuulutus on ollut nähtävillä Paraisten kaupungin sekä Varsinais-Suomen ELY-keskuksen verkkosivuilla 2.7.–8.8.2022 välisen ajan.

ELY-keskus on perustellut hakemustaan alueiden luontoarvojen turvaamisella ja maanomistajien tasapuolisella kohtelulla. ELY-keskus pitää lunastuslupahakemuksessaan tarkoituksenmukaisena toteuttaa hakemuksessa yksilöityjen yhteensä noin 45,5 hehtaarin suuruisten Natura 2000 -verkostoon sekä osin lehtojen- ja rantojensuojeluohjelmiin kuuluvien kohteiden suojelu tilanteessa, jossa vapaaehtoinen suojelu ei ole onnistunut tai se ei ole ollut mahdollista (mm. suuri järjestäytymätön osakaskunta).

ASIASSA ANNETUT LAUSUNNOT

Paraisten kaupunki on ilmoittanut 3.7.2025 ettei se näe aihetta antaa asiassa lausuntoa, mutta toivoo kiinteistönomistajien mahdollisten huomautusten ja toiveiden huomioimista päätöksen valmistelussa.

Varsinais-Suomen liiton Maankäyttöjaosto on 25.8.2025 ilmoittanut, ettei se anna asiassa lausuntoa, koska liitolla ei ole huomautettavaa asiassa, eikä asia ole ristiriidassa Varsinais-Suomen maakuntakaavoituksen tai muun suunnittelun kanssa.

Yhteisen maa-alueen *Smf. Kalkområde 445-491-878-1* osakastilan omistaja (*Mellangård 445-491-4-1*) on 28.7.2025 päivätyssä lausunnossaan mm. todennut, että vanhan kaivosalueen vettä on käytetty 30 vuoden ajan viljelykasvien kasteluun. Mikäli vettä ei enää jatkossa saa johtaa em. lähteestä, on sillä taloudellisia vaikutuksia maatilan toiminnalle. Lausunnossa on lisäksi kyseenalaistettu pakkosuojelun tarkoituksenmukaisuus.

Tilan Nyberg II 445-413-8-2 omistaja on 1.8.2025 päivätyssä lausunnossaan todennut mm., että lunastuksen kohteena oleva Nordkalk Oy Ab:n maa-alue on metsänhoitoaluetta, mistä metsä on pääosin kaadettu. Lausunnossa on todettu, ettei lunastettava alue tuo sen geologisten eikä ekologisten ominaisuuksiensa perusteella lisäarvoa suojelualuekokonaisuudelle. Lausunnossa on nostettu esiin, että alue on osittain päällekkäinen voimassa olevan kaivospiirin kanssa (kaivosrekisterinumero 1978). Alueella tulisi voida edelleen suorittaa geologista tutkimusta ja kairauksia, harjoittaa kaivostoimintaa, rakentaa tarvittavia rakenteita ja infrastruktuuria, liikkua alueella moottoriajoneuvoilla sekä poistaa puustoa. Lausunnossa katsotaan, että lunastuksen toteutuessa esitetyn laajuisena ja rajoittavana, Nordkalk Oy Ab:n oikeudet kiinteistön omistajana ja elinkeinonharjoittajana heikentyvät. Tämä johtaa siihen, että osa mineraaliesiintymästä jää hyödyntämättä tai sen hyödyntäminen muodostuu teknistaloudellisesti kannattamattomaksi. Lausunnossa on todettu, että Nordkalk Oy Ab:llä on lunastuksen toteutuessa oikeus täysmääräiseen korvaukseen paitsi lunastetun omaisuuden käyvän arvon perusteella myös elinkeinotoimintaan kohdistuvasta menetyksestä. Lausunnossa myös mainitaan, että lunastettavalla kiinteistöllä on toiselle yritykselle rekisteröity kivenotto-oikeus ja kiinteistöön kohdistuu kiinnityksiä. Lunastuslupapäätöstä seuraavassa lunastustoimituksessa on huomioitava nämä seikat ja otettava kyseiset oikeudenhaltijat mukaan neuvotteluihin mahdollisista kiinnitysjärjestelyistä ja oikeuksista.

Yhteisen vesialueen *Hyppeis smf vattenområde 445-656-876-1* osakastilan omistaja (*Simons 445-656-7-16*) on 17.7.2025 ja 7.9.2025 päivätyissä lausunnossaan kyseenalaistanut lunastuksen tarkoituksen ja luontoarvojen olemassaolon. Hän on myös huomauttanut rauhoitustarjouksen rauhoitusmääräyksistä sekä rauhoitustarjouksen korvaussumman riittämättömyydestä. Lausunnossa todetaan myös, että lunastuslain tavoitteena on tarjota maanomistajille täysi korvaus lunastetusta omaisuudesta.

Tilan *Vesterby 445-413-5-21* omistaja on 4.9.2025 päivätyssä lausunnossaan ilmoittanut vastustavansa lunastusta ja pakkosuojelua. Lausunnossaan hän on mm. todennut, että lunastuksen toteutuessa tulee korvauksen olla lunastuslain ja vallitsevan oikeuskäytännön mukainen huomioiden talousmetsän, kiviaineksen ja mineraalien hyödyntämismahdollisuudet. Lausunnossa todetaan myös, että

lunastuslain mukaisesti maanomistajan tulee saada täysi korvaus lunastettavasta omaisuudesta. Hän on huomauttanut, että vanhaa kalkkilouhosta käytetään peltojen kasteluun ja tämä mahdollisuus tulisi säilyttää. Lisäksi lausunnossa todetaan, että lunastuksen jälkeen alueella tulisi edelleen olla mahdollista metsästys, tulenteko, telttailu, sienestys, ojien kaivuu ja kunnostus, rakennusten, rakennelmien, teiden ja polkujen rakentaminen, metsänhakkuu sekä veneen pito. Lausunnossa on myös tuotu esille, että alueella tulisi olla mahdollista edelleen jatkaa kaivostoimintaa, josta maanomistajan tulisi voida hyötyä.

Tilojen *Klevas 445-413-3-67* ja *Westergård 445-413-4-8* omistaja on 4.9.2025 päivätyssä lausunnossaan ilmoittanut vastustavansa lunastusta ja pakkosuojelua. Lausunnossaan hän on mm. todennut, että lunastuksen toteutuessa tulee korvauksen olla lunastuslain ja vallitsevan oikeuskäytännön mukainen huomioiden talousmetsän, kiviaineksen ja mineraalien hyödyntämismahdollisuudet. Lausunnossa todetaan myös, että lunastuslain mukaisesti maanomistajan tulee saada täysi korvaus lunastettavasta omaisuudesta. Hän on huomauttanut, että vanhaa kalkkilouhosta käytetään peltojen kasteluun ja tämä mahdollisuus tulisi säilyttää. Lisäksi lausunnossa todetaan, että lunastuksen jälkeen alueella tulisi edelleen olla mahdollista metsästys, tulenteko, telttailu, sienestys, ojien kaivuu ja kunnostus, rakennusten, rakennelmien, teiden ja polkujen rakentaminen, metsänhakkuu sekä veneen pito. Lausunnossa on myös tuotu esille, että alueella tulisi olla mahdollista edelleen jatkaa kaivostoimintaa, josta maanomistajan tulisi voida hyötyä.

Tilan *Östergård 445-656-8-3* omistaja on 7.9.2025 päivätyssä lausunnossaan todennut vastustavansa lunastusta ja pakkosuojelua. Hän on todennut mm., että lunastuksen kohteena oleva alue on tärkeä laidunnusalue ja laidunnuksen tulisi olla sallittua jatkossakin. Lausunnossa on korostettu myös lepän merkitystä erikoispuutavarana, mikä tulisi huomioida suojelusta maksettavissa korvauksissa. Lisäksi lausunnossa todetaan, että lunastuksen jälkeen alueella tulisi edelleen olla mahdollista metsästys, tulenteko, telttailu, sienestys, ojien kaivuu ja kunnostus, rakennusten, rakennelmien, teiden ja polkujen rakentaminen, metsänhakkuu, veneen pito ja laiturin rakentaminen sekä juomaveden otto laiduneläimille. Myös pienimuotoisen saaristoturismin harjoittamisen tulisi olla mahdollista. Lausunnossa on todettu myös, että uuden lunastuslain mukaan maanomistajille on maksettava täysi käyvän arvon mukainen korvaus lunastetusta kiinteistöomaisuudesta. Maanomistaja on ilmaissut lausunnossaan tyytymättömyyden ELY-keskuksen laskeman korvauksen määrään.

Yhteisen vesialueen *Hyppeis smf vattenområde 445-656-876-1* omistajat (Hyppeis delägarlag, styrelsen) ovat 7.9.2025 päivätyssä lausunnossaan kyseenalaistaneet lunastuksen perusteena olevat luontoarvot. Lausunnossa on myös kommentoitu rauhoitustarjoukseen kirjattuja rauhoitusmääräyksiä sekä suojelusta maksettavien korvausten suuruutta.

Tilan *Bondas 445-600-1-20* osaomistaja on 8.9.2025 päivätyssä lausunnossaan todennut mm., että lunastettavaksi esitetty osa tilasta on 40 % sen

maapintaalasta vaikuttaen oleellisesti alueella harjoitettuun lampaankasvatukseen. Lausunnossa on nostettu esiin myös, että lisääntyvä virkistyskäyttö voi vahingoittaa tärkeitä kalavesiä. Lisäksi lausunnossa on kyseenalaistettu lunastettavaksi esitetyn alueen luontoarvot, haahkan esiintyminen, inventointitiedot ja todellinen suojelutarve sekä mainittu, että heinäkuussa 2025 aloitettu lunastuslupamenettely sisältää lukuisia virheitä kuulemisessa ja tiedoksiannossa.

Tilojen *Väläng 445-428-1-8*, *Grannas 445-428-1-61* ja *Parant 445-428-1-63* omistaja on 12.9.2025 päivätyssä lausunnossaan pyytänyt, ettei hänen omistamiaan maa-alueita lunasteta. Maa-alueet sijoittuvat usean tilan muodostaman kokonaisuuden keskelle ja niiden lunastaminen vaikeuttaisi kohtuuttomasti tilakokonaisuuden käyttämistä ja alentaisi merkittävästi sen arvoa ja laskisi sen vakuusarvoa.

Tilan *Kirmo 445-648-1-57* omistaja on 4.10.2025 päivätyssä lausunnossaan todennut, että suojelualue-ehdotus katkaisee tieoikeuden ja kulkemisen ranta- ja venesatama-alueelle.

Asiassa ei ole annettu muita lausuntoja.

YMPÄRISTÖMINISTERIÖN RATKAISU

Ympäristöministeriö antaa luvan lunastaa valtiolle seuraavat määräalat ja tilat Paraisten kaupungissa:

1. Noin 1,3 hehtaarin suuruinen määräala tilasta *Björkö smf vattenområde (kiinteistötunnus 445-654-876-1)*, omistaja *järjestäytymätön osakaskunta*.
2. Noin 5,7 ha suuruinen määräala tilasta *Östergård (kiinteistötunnus 445-656-8-3)*, omistaja *Birgitta Nikander-Lindberg*.
3. Yhteensä noin 0,8 ha suuruinen luotoryhmä tilasta *Hyppeis smf vattenområde (kiinteistötunnus 445-656-876-1)*, omistaja *järjestäytymätön osakaskunta*.
4. Noin 1,9 ha suuruinen erillinen palsta tilasta *Hagback (kiinteistötunnus 445-663-11-3), omistaja Erik Brinkénin ja Jenny Brinkénin kuolinpesät.*
5. Noin 1,1 ha suuruinen erillinen palsta tilasta *Klemets* (*kiinteistötunnus 445-675-4-56*), omistaja *Karl Grandellin* ja *Maria Grandellin kuolinpesät*.
6. Yhteensä noin 20 hehtaarin suuruinen saari/luontoryhmä tilasta *Bondas* (*kiinteistötunnus 445-600-1-20*), omistaja *Emelie Lönnfeldt*, *Henrik Lönnfeldt*, *Julia Lönnfeldt*, *Maj Lönnfeldt*, *Nils Lönnfeldtin kuolinpesä* & *Per Wilson*.
7. 0,29990 ha suuruinen tila *Laduängsgärda (kiinteistötunnus 445-648-1-15)*. Tilalla ei ole omistajatietoja.

8. Noin 0,8 ha suuruinen määräala tilasta *Kirmo (kiinteistötunnus 445-648-1-57)*, omistaja *Pertti Laine*.
9. Noin 4,2 ha suuruinen määräala tilasta *Rundudden I* (*kiinteistötunnus 445-648-878-1*), omistaja *järjestäytymätön osakaskunta*.
10. Yhteensä noin 5 ha suuruiset määräalat tiloista *Klevas (kiinteistötunnus 445-413-3-67)* ja *Westergård (kiinteistötunnus 445-413-4-8)*, omistaja *Robert Donner*.
11. Noin 1,6 ha suuruinen määräala tilasta *Vesterby (kiinteistötunnus 445-413-5-21)*, omistaja *Johan Söderblom*.
12. Noin 0,6 ha suuruinen määräala tilasta *Nyberg II (kiinteistötunnus 445-413-8-2)*, omistaja *Nordkalk Oy Ab*.
13. Yhteensä noin 0,3 ha suuruiset määräalat tiloista *Valäng (kiinteistötunnus 445-428-1-8)*, *Grannas (kiinteistötunnus 445-428-1-61)* ja *Parant (kiinteistötunnus 445-428-1-63)*, omistaja *Maria Axo*.
14. 1,3642 ha suuruinen tila *Smf. Kalkområde (kiinteistötunnus 445-491-878-1)*, omistaja *järjestäytymätön osakaskunta*.

Lunastettavat alueet on esitetty tämän päätöksen liitteenä olevissa kartoissa (liitteet 1–8) sekä 5.12.2025 päivätyn Varsinais-Suomen ELY-keskuksen lunastuslupahakemuksen (VARELY/3975/2025) liitekartoissa.

Samalla ympäristöministeriö lähettää jäljennökset päätöksestä ja lunastusasiakirjoista Maanmittauslaitokselle lunastuksen toimeenpanoa varten.

RATKAISUN PERUSTELUT

Natura 2000 -verkostoon ja luonnonsuojeluohjelmiin kuuluminen

Tiloista *Björkö smf vattenområde 445-654-876-1, Östergård 445-656-8-3*, *Hyp-peis smf vattenområde 445-656-876-1* ja *Hagback 445-663-11-3* lunastuslupahakemuksessa lunastettaviksi esitetyt osat sisältyvät kokonaan Natura 2000 -verkoston alueeseen *Houtskarin lehdot FI0200046*, joka on verkostossa luontodirektiivin (92/43/ETY) mukaisena erityisten suojelutoimien alueena (SAC). Tilaan *Björkö smf vattenområde 445-654-876-1* liittyvää lunastusta on ollut perusteltua esittää sekä kiinteistöteknisistä syistä että luontodirektiivin luontotyyppien esiintymisestä johtuen vähäisessä määrin Natura 2000 -verkoston aluerajausta laajemmalta alueelta luonnonsuojelulain 114 §:n 2 momentin mukaisesti. Tilasta *Björkö smf vattenområde 445-654-876-1* lunastettava määräala sisältyy myös osin lehtojensuojeluohjelman kohteeseen *LHO020014 Storön lehtosaaret*, tilasta *Östergård 445-656-8-3* lunastettava määräala sisältyy osin lehtojensuojeluohjelman kohteeseen *LHO020012 Ramsön lehtosaaret*, tilasta *Hyppeis smf vattenområde 445-656-876-1* lunastettava luotoryhmä sisältyy osittain rantojensuojeluohjelman kohteeseen

RSO020016 Houtskarin ja Korppoon lehtosaaret ja tilasta *Hagback 445-663-11-3* lunastettavaksi esitetty palsta sijaitsee osittain lehtojensuojeluohjelman kohteeseen *LHO020013 Sundholmin lehtosaaret*.

Tilasta *Klemets 445-675-4-56* lunastuslupahakemuksessa lunastettavaksi esitetty erillinen palsta sisältyy kokonaan Natura 2000 -verkoston alueeseen *Keistiön fladat FI0200071*, joka on verkostossa sekä luontodirektiivin (92/43/ETY) mukaisena erityisten suojelutoimien alueena (SAC), että lintudirektiivin (2009/147/EY) mukaisena erityisenä suojelualueena (SPA).

Tilasta *Bondas 445-600-1-20* lunastuslupahakemuksessa lunastettavaksi esitetty saari/luotoryhmä sisältyy kokonaan Natura 2000 -verkoston alueeseen *Saaristomeri FI0200090/FI0200164*, joka on verkostossa sekä luontodirektiivin (92/43/ETY) mukaisena erityisten suojelutoimien alueena (SAC), että lintudirektiivin (2009/147/EY) mukaisena erityisenä suojelualueena (SPA).

Lunastuslupahakemuksessa lunastettavaksi esitetty tila *Laduängsgärda 445-648-1-15* sekä tiloista *Kirmo 445-648-1-57* ja *Rundudden I 445-648-878-1* lunastettavaksi esitetyt määräalat sisältyvät kokonaan Natura 2000 -verkoston alueeseen *Åvensorin lehto FI0200052*, joka on verkostossa luontodirektiivin (92/43/ETY) mukaisena erityisten suojelutoimien alueena (SAC). Tiloista *Kirmo 445-648-1-57* ja *Rundudden I 445-648-878-1* lunastettavaksi esitetyt määräalat sisältyvät myös osin lehtojensuojeluohjelman kohteeseen *Åvensårin lehdot LHO020032*. Kiinteistöihin *Laduängsgärda 445-648-1-15, Kirmo 445-648-1-57* ja *Rundudden I 445-648-878-1* liittyvää lunastusta on ollut perusteltua esittää sekä kiinteistöteknisistä syistä että luontodirektiivin luontotyyppien esiintymisestä johtuen vähäisessä määrin Natura 2000 -verkoston aluerajausta laajemmalta alueelta luonnonsuojelulain 114 §:n 2 momentin mukaisesti. Lisäksi Natura 2000 -verkoston aluerajauksen ulkopuoliset osat on osoitettu Korppoon rantayleiskaavassa erilaisin luonnonsuojelualuemerkinnöin.

Lunastuslupahakemuksessa lunastettaviksi esitetyt määräalat tiloista *Klevas 445-413-3-67, Westergård 445-413-4-8, Vesterby 445-413-5-21, Nyberg II 445-413-8-2, Valäng 445-428-1-8, Grannas 445-428-1-61* ja *Parant 445-428-1-63* sekä lunastettavaksi esitetty tila *Smf. Kalkområde 445-491-878-1* sisältyvät kokonaan Natura 2000 -verkoston alueeseen *Paraisten kalkkialueet FI0200134*, joka on verkostossa luontodirektiivin (92/43/ETY) mukaisena erityisten suojelutoimien alueena (SAC). Kiinteistötietojärjestelmään tallennettu kaivospiirirajaus ei ulotu lunastettaville alueille, mutta rajautuu osaan niistä.

Natura 2000 -verkostoon sisällytetyillä alueilla on luonnonsuojelulain 41 §:n 1 momentin mukaisesti toteutettava suojelutavoitteita vastaava suojelu mahdollisimman nopeasti. SAC-alueiden suojelu on toteutettava viimeistään kuudessa vuodessa siitä, kun komissio tai neuvosto on hyväksynyt alueen yhteisön tärkeänä pitämäksi alueeksi (SCI), ja SPA-alueilla viipymättä sen jälkeen, kun alue on ilmoitettu komissiolle. Komissio on hyväksynyt nyt kyseessä olevat alueet *Houtskarin lehdot FI0200046*, *Keistiön fladat FI0200071*, *Saaristomeri*

FI0200090/FI0200164, *Åvensorin lehto FI0200052* ja *Paraisten kalkkialueet FI0200134* yhteisön tärkeänä pitämäksi alueeksi 13.1.2005. SPA-alueita *Saaristomeri FI0200164* ja *Keistiön fladat FI0200071* koskeva ilmoitus on vahvistettu lopulliseksi 5.12.2000 (Ilmoitus Euroopan komissiolle Suomen Natura 2000 -alueiden lainvoimaisuudesta).

Valtioneuvoston 20.8.1998 antamaa Natura 2000 -verkoston Suomen ehdotuksen hyväksymistä koskevaa päätöstä valmisteltaessa on määritelty kunkin Natura 2000 -verkostoon kuuluvan alueen suojeluarvot parhaiten turvaava toteutustapa. Tavanomaista maankäyttöä voimakkaampia rajoituksia edellyttävät alueet on päätöksessä osoitettu toteutettavaksi luonnonsuojelulailla. Lunastettavaksi esitettyjen alueiden osalta Natura 2000 -verkoston kohteiden *Houtskarin lehdot FI0200046, Keistiön fladat FI0200071, Saaristomeri FI0200090, Åvensorin lehto FI0200052* ja *Paraisten kalkkialueet FI0200134* suojelun toteuttamistavaksi on päätöksessä määritelty luonnonsuojelulain mukaisen luonnonsuojelualueen perustaminen.

Natura 2000 -alueiden yleiskuvaukset ja keskeiset suojeluperusteet

Houtskarin lehdot FI0200046

Houtskarin lehtojen Natura 2000 -alue (256 ha) on yli kahdestakymmenestä lehtosaaresta ja luodosta muodostuva kokonaisuus. Alueen saaret ovat poikkeuksellisen reheviä, monipuolisia ja runsaslajisia. Etenkin alueen kalkkivaikutteisilla osilla esiintyy hakamaita ja lehtoja. Lisäksi alueella esiintyy tuoreita ja kuivia pähkinälehtoja, tervaleppäsaarnilehtoja ja luonnonmetsiä. Alueella on huomattava merkitys Suomessa harvinaisten luontotyyppien, etenkin lehtojen, hakamaiden ja niittyjen, kalkinsuosijalajiston sekä monien uhanalaisten lehtipuu- ja perinnemaisemasidonnaisten lajien suojelun kannalta. Eläimistöltään ja varsinkin linnustoltaan Houtskarin alue on runsas ja monipuolinen. Alueella tavataan harvinaisia ja uhanalaisia selkärangattomia kuten kapeasiemenkotilo ja kyhmyristihämähäkki. Kaikki Natura-alueen tietolomakkeen taulukossa 3.1 ja 3.2 mainitut luontotyypit ja lajit kuuluvat alueen suojeluperusteisiin ja kaikkien näiden osalta suojelutavoitteena on vähintäänkin alueen merkityksen säilyttäminen. Suojelutavoitteeksi on määritelty alueella vallitsevien luontotyyppien ja lajien sekä niiden elinympäristöjen tilan säilyttäminen luonnon omien prosessien mukainen kehitys turvaamalla. Perinnebiotooppien ja niissä elävien lajien elinympäristöjen määrää lisätään sekä niiden laatua ja harvinaisten lajien elinvoimaisuutta parannetaan lisäksi ennallistamis- ja hoitotoimenpitein.

Natura 2000 -tietolomakkeella Houtskarin lehtojen Natura 2000 -verkostoon valinnan keskeisimpiä suojeluperusteita ovat luontodirektiivin liitteessä I lueteltu ensisijaisesti suojeltavat luontotyypit *maankohoamisrannikon primäärisukkessiovaiheiden luonnontilaiset metsät* (9030) ja luonnonmetsät* (9010)* sekä suojeltavat luontotyypit *lehdot (9050), hakamaat ja kaskilaitumet (9070), silikaattikalliot (8220) ja kasvipeitteiset merenrantakalliot (1230).*

Keistiön fladat FI0200071

Keistiön fladojen Natura 2000 -alue (156 ha) muodostuu merkittävistä fladoista, laguunista, arvokkaista metsistä, merenrantaniityistä ja umpeenkasvavista niityistä ja hakamaista muodostuva kokonaisuus. Keistiön fladat ovat linnustollisesti arvokas kohde ja alueella esiintyy huuhkaja, kuikka ja merikotka. Friskanista Östra Sundetiin ulottuva jakso fladoineen ja kluuveineen edustaa monipuolista Itämeren murtovesirannikon sisäsaariston maankohoamisen sukkessiovaiheita. Lahden rannalla on saaristossa harvinainen laaja merenrantaniitty, joilla tavataan useita arvokkaan niityn indikaattorilajeja. Friskan on karu erämainen glo-järvi, jonka rannat soistuvat.

Natura 2000 -tietolomakkeella Keistiön fladojen Natura 2000 -verkostoon valinnan keskeisimpiä suojeluperusteita ovat luontodirektiivin liitteessä I lueteltu ensisijaisesti suojeltavat luontotyypit *rannikon laguunit* (1150*), *luonnonmetsät* (9010)* ja *metsäluhdat* (9080)*.

Saaristomeri FI0200090/ FI0200164

Saaristomeren Natura 2000 -alue (152 223 ha) on laaja vesialue, joka käsittää ulkosaaristoa ja ulkomerialuetta. Saaristomeren etelä- ja kaakkoisosan ulkomerialueella on pienipiirteistä ulkosaaristoa, jossa runsaan syvyysvaihtelun seurauksena esiintyy paljon matalia riutta-alueita ja ulkosaariston luotojen ja saarien vedenalaisia osia. Näillä tavataan monipuolisia putkilokasvi-, levä- ja pohjaeläinyhteisöjä. Aluetta halkovat Salpausselkien jatkeet, joiden hiekka- ja sorapohjat edustavat vedenalaisia hiekkasärkkiä. Merialueen eteläosa on pääosin syvempää ulkomerivyöhykettä, jossa esiintyy riutta- ja särkkäalueita. Kalkin esiintymisellä on suuri vaikutus kasvillisuuteen. Kasvillisuus on monipuolinen ja Suomen oloissa lajirikas. Alueella tavataan lähes 40 EU:n luontodirektiivin luontotyyppiä. Myös eläimistö on monipuolinen ja alueella on tavattu runsaasti EU:n lintudirektiivin liitteen I lajeja sekä valtakunnallisesti uhanalaisia lajeja. Kaikki Natura-alueen tietolomakkeen taulukossa 3.1 ja 3.2 mainitut luontotyypit ja lajit kuuluvat alueen suojeluperusteisiin ja kaikkien näiden osalta suojelutavoitteena on vähintäänkin alueen merkityksen säilyttäminen. Suojelutavoitteeksi on määritelty alueella vallitsevien luontotyyppien ja lajien sekä niiden elinympäristöjen tilan säilyttäminen luonnon omien prosessien mukainen kehitys turvaamalla. Alueella vallitsevien luontotyyppien ja lajien sekä niiden elinympäristöjen tila säilytetään hoitotoimenpiteillä. Suurella osalla aluetta luontotyypin tai lajin elinympäristön laatua tai lajin populaation elinvoimaisuutta parannetaan ennallistamis- ja hoitotoimenpitein. Myös harvinaisten luontotyyppien ja lajien elinympäristöjen määrää lisätään hoito- ja ennallistamistoimenpitein.

Natura 2000 -tietolomakkeella Saaristomeren Natura 2000 -verkostoon valinnan keskeisimpiä suojeluperusteita ovat luontodirektiivin liitteessä I luetellut suojeltavat luontotyypit *riutat (1170), ulkosaariston luodot ja saaret (1620), harjusaaret (1610), vedenalaiset hiekkasärkät (1110) ja kasvipeitteiset merenrantakalliot (1230).*

Åvensorin lehdot FI0200052

Åvensorin lehtojen Natura 2000 -alue (70 ha) on suurimmaksi osaksi kluuvijärveksi kuroutuvaa fladaa. Lisäksi alue käsittää lehtoja, kalkkikallioita ja kalkkikallioketoja. Lehtojen valtapuina ovat kuusi, koivu ja haapa. Sekapuina on tervaleppää, mäntyä, vaahteraa ja saarnea. Kälklot on koskematon luoto, jonka kallioperä on paikoin puhdasta kalkkikiveä. Alueella on huomattava merkitys Suomessa harvinaisten luontotyyppien, etenkin lehtojen, hakamaiden ja niittyjen, kalkinsuosijalajiston sekä monien uhanalaisten lehtipuu- ja perinnemaisemasidonnaisten lajien suojelun kannalta. Yhdessä Iniön saarten, Hallonäsin, Houtskarin lehtojen ja Saaristomeren Natura-alueiden kanssa Åvensorin lehdot muodostavat merkittävän kokonaisuuden näiden luontotyyppien suojelussa. Kaikki tietolomakkeen taulukoissa 3.1 ja 3.2 mainitut luontotyypit ja lajit kuuluvat alueen suojeluperusteisiin ja kaikkien niiden suojelutavoitteena on vähintäänkin alueen merkityksen säilyttäminen osana verkostoa. Tämä toteutuu osalla luontotyypeistä luonnon omien prosessien kautta ilman toimenpiteitä, mutta vähälukuisten ja uhanalaisten luontotyyppien ja lajien elinympäristöjen määrän listaamiseksi sekä laadun parantamiseksi tarvitaan myös ennallistamis- ja hoitotoimenpiteitä.

Natura 2000 -tietolomakkeella Åvensorin lehtojen Natura 2000 -verkostoon valinnan keskeisimpiä suojeluperusteita ovat luontodirektiivin liitteessä I luetellut ensisijaisesti suojeltavat luontotyypit *rannikon laguunit* (1150) ja lehdes- ja vesaniityt* (6530)* sekä suojeltava luontotyyppi *lehdot (9050).*

Paraisten kalkkialueet FI0200134

Paraisten kalkkialueiden (42 ha) on yhdeksästä osa-alueesta Hyvilempfjärdenin ja Stormossen-Gropen ympärille muodostunut kokonaisuus. Lunastuksen kohteena olevat osat sijoittuvat pääosin Stormossen-Gropen louhosten alueelle, joka on asutusalueen tuntumassa sijaitseva matala kallioalue. Alueella on vanhoja kalkkikivilouhoksia. Kalkkikivessä on harvinaisia ja edustavia mineraaleja, mm. pargasiittia, skapoliittia, fluoriittia ja apatiittia. Kalkkikivi on suurelta osin louhittu aikoinaan pois. Stormossen-Gropen alue on hyvin runsaslajinen ja siellä esiintyvä sammallajisto on vaateliasta. Alueella kasvaa alueellisesti ihanalainen hentokorte ja kirjokorte. Kaikki tietolomakkeen taulukossa 3.1 mainitut luontotyypit kuuluvat alueen suojeluperusteisiin ja kaikkien niiden suojelutavoitteena on vähintäänkin alueen merkityksen säilyttäminen osana verkostoa. Alueella vallitsevien luontotyyppien ja lajien sekä niiden elinympäristöjen tila säilytetään turvaamalla luonnon omien prosessien mukainen kehitys sekä ohjaamalla alueen käyttöä. Alueella vallitseva luontotyyppien ja lajien sekä niiden elinympäristöjen tilaa parannetaan lisäksi hoitoimenpiteillä.

Natura 2000 -tietolomakkeella Paraisten kalkkialueiden Natura 2000 -verkostoon valinnan keskeisimpiä suojeluperusteita ovat luontodirektiivin liitteessä I lueteltu ensisijaisesti suojeltavat luontotyypit *luonnonmetsät* (9010)* ja *jalopuumetsät* (9020)* sekä suojeltavat luontotyypit *kalkkikalliot (8210)* ja *lehdot (9050).*

Lunastuskohteiden kiinteistökohtaiset luontoarvot ja Natura 2000 suojeluperustekuvaukset

Houtskarin lehdot FI0200046

Tilasta *Björkö smf vattenområde (kiinteistötunnus 445-654-876-1)* lunastettava määräala sijaitsee Houtskarin lehtojen Natura 2000 -alueen itäosassa Storön saarella ja rajautuu valtion omistuksessa olevaan suojelualuekiinteistöön *445-891-1-15 Houtskarin lehtojen luonnonsuojelualue*. Lunastuskohde koostuu suurimmaksi osaksi lehdosta, jossa esiintyy lähinnä leppää, tuomea ja pähkinäpensasta. Aluskasvillisuus koostuu vaihtelevasta lehtokasvillisuudesta. Lehto sisältyy luontodirektiivin luontotyyppiin *lehdot (9050)*. Paikoittain kohteella on luhtaisuutta. Kohteeseen sisältyy myös kapea ruovikkoalue, kohteen itäosassa. Pieni alue kohteen länsiosassa ei sisälly Natura 2000 -alueeseen tai lehtojensuojeluohjelmaan, mutta samaa luontotyyppiä esiintyy tälläkin alueella.

Tilasta *Östergård (kiinteistötunnus 445-656-8-3)* lunastettava määräala sijaitsee Houtskarin lehtojen Natura 2000 -alueen länsiosassa Dammskär -nimisellä saarella. Suurin osa kohteesta edustaa luontodirektiivin luontotyyppiä *lehdot (9050)*, jossa esiintyy leppää, haapaa, koivua, tuomea, ja katajaa. Kuivimmilla alueilla esiintyy myös mäntyä. Aluskasvillisuudessa esiintyy vaihtelevaa lehtokasvillisuutta. Paikoittain maapohja on kokonaan saniaisten peitossa. Kohteen keskiosassa esiintyy hieman luhtaisuutta. Kohteen pohjoisrantaa dominoi kallioarannat, jossa esiintyy pienissä määrissä kasvillisuutta, esim. ruohosipulia. Kallioarannat kuuluvat luontotyyppiin *kasvipeitteiset merenrantakalliot (1230)*. Itäinen ranta koostuu puolestaan kivikkorannasta, jossa esiintyy jonkun verran kasvillisuutta, esim. meriluikkaa ja merisuolaketta. Kivikkoranta sisältyy luontotyyppiin *kivikkorannat (1220)*. Kohteen eteläosa koostuu lähinnä kallioalueesta, jossa esiintyy nummikasvillisuutta, esim. variksenmarjaa ja kanervaa. Tämä alue kuuluu luontotyyppiin *kuivat nummet (4030)*. Kohteella on joskus aikaisemmin laidunnettu ja paikoittain laidunnuksen vaikutuksia voi nähdä maastossa, mutta kokonaisuudessaan nämä alueet ovat kasvaneet umpeen ja iso osa kohteesta on piirteiltään lehtoa. Kohteella on ennallistamis- ja hoitotarpeita. Kohteen välittömässä läheisyydessä itäpuolella sijaitseva viereinen saari muodostuu valtion omistuksessa olevasta suojelualuekiinteistöstä *445-891-1-15 Houtskarin lehtojen luonnonsuojelualue*.

Tilasta *Hyppeis smf vattenområde (kiinteistötunnus 445-656-876-1)* lunastettava luotoryhmä sijaitsee Houtskarin lehtojen Natura 2000 -alueen länsiosassa Rangskärin saaren itäpuolella. Luotoryhmä sisältyy luontodirektiivin luontotyyppiin *ulkosaariston luodot ja saaret (1620)*. Luodoilla esiintyy jonkun verran kasvillisuutta, esim. katajaa, keto-orvokkia, keltamaksaruohoa, isomaksaruohoa, ruohosipulia ja käärmeenpistoyrttiä. Em. johtuen luodot voidaan lisäksi luokitella kuuluvan luontodirektiivin luontotyyppiin *kasvipeitteiset merenrantakalliot (1230)*. Luodoilla on tämän lisäksi jonkun verran linnustoa. Luodoilla pesii mm. merihanhi, tylli ja useammat lokit ja tiirat.

Tilasta *Hagback (kiinteistötunnus 445-663-11-3)* lunastettava erillinen palsta tilasta sijaitsee Houtskarin lehtojen Natura 2000 -alueen keskiosassa Bjonholmin saaren länsiosassa. Kohteella esiintyy luontodirektiivin luontotyyppi *lehtoa (9050)*, jossa puustossa esiintyy lähinnä pähkinäpensasta, leppää, tuomea, vaahteraa ja saarnea. Kohteella kasvaa myös muutama orapihlaja. Vaahteraa esiintyy enemmän kohteen pohjoisosassa. Aluskasvillisuus vaihtelee, mutta kohteella esiintyy runsaasti esim. vuokkoja. Ylispuina kohteella esiintyy muutama todella järeä kuusi. Kohteella on viitteitä aikaisemmasta laidunnuksesta ja vaikka alue onkin osittain kasvanut umpeen, voidaan alue luokitella kuuluvan luontodirektiivin luontotyyppiin *hakamaat ja kaskilaitumet (9070)*. Aukkoisuutta esiintyy kuitenkin myös, lähinnä kohteen itäosissa. Kohteen rantaviiva koostuu lähinnä kivikkorannasta, jossa esiintyy hieman kasvillisuutta, esim. meriputkea. Kivikkoranta sisältyy luontotyyppiin *kivikkorannat (1220)*. Lahti, joka sijaitsee kohteen kaakkoisosassa, koostuu merenrantaniitystä, jossa kasvaa mm. meriluikkaa. Merenrantaniitty sisältyy luontotyyppiin *merenrantaniityt* (1630)*. Kohteella on sen umpeen kasvusta johtuen ennallistamis- ja hoitotarpeita.

Keistiön fladat FI0200071

Tilasta *Klemets 445-675-4-56* lunastettava erillinen palsta sisältyy sijaitsee Keistiön fladojen Natura 2000 -alueella Bredvattnet -nimisen lahden rannalla. Kohde koostuu pääosin umpeenkasvaneesta merenrantaniitystä, jossa paikoittain erottuu muu kasvillisuus ruovikon seasta, esim. suolavihvilää esiintyy alueella. Alueella esiintyy myös pieni metsäinen alue, joka osittain on kallioinen. Tällä alueella esiintyy hakamaisuutta ja puusto koostuu männystä, katajasta sekä tervalepästä. Aluskasvillisuus koostuu lähinnä heinistä ja sammalista. Kohteella esiintyy luontodirektiivin ensisijaisesti suojeltavaa luontotyyppiä *merenrantaniityt* (1630)* sekä luontodirektiivin luontotyyppiä *hakamaat ja kaskilaitumet (9070)*. Kohteelle on suunniteltu Rannikko-LIFE -hankkeen yhteydessä hoitotoimenpiteitä.

Saaristomeri FI0200090/ FI0200164

Tilasta *Bondas* (*kiinteistötunnus 445-600-1-20*) lunastettava saari/luotoryhmä sijaitsee Saaristomeren Natura 2000 -alueen keskiosissa ja käsittää Långören saaren ja sen eteläpuoliset saaret/luodot. Eteläisen Neuvon osayleiskaavassa lunastuskohde on osoitettu suojelualueeksi ja kansallispuistoalueeksi (SL/SN). Långören kuuluu harjusaariin ja sisältyy luontodirektiivin luontotyyppiin *harjusaaret (1610)*. Rannat koostuvat lähinnä kivikkorannoista ja muuten saari koostuu nummikasvillisuudesta, kuten matalakasvuisesta katajasta. Eteläisin niemi ja saaren itäosan rannat koostuvat puolestaan rantakallioista. Eteläisen niemen yhteydessä esiintyy myös hieno hiekkaranta, joka voi myös toimia luonnonsatamana. Hiekkarannalla esiintyy mm. suola-arhoa. Harjusaaret luontotyypin lisäksi sisältyy kivikkorannat luontotyyppiin *kivikkorannat (1220)*, rantakalliot luontotyyppiin *kasvipeitteiset merenrantakalliot (1230)*, ja hiekkaranta luontotyyppiin *Itämeren hiekkarannat (1640)*. Rantaviivan yläpuolella, jossa nummikasvillisuutta alkaa esiintymään, sisältyy Långören myös luontotyyppiin *kuiva nummet (4030)*.

Pienemmät saaret/luodot Långörenin eteläpuolella sisältyvät luontotyyppiin *ulkosaariston luodot ja saaret (1620)*. Rannat ovat pääosin kallioisia ja kasvillisuus vähäistä; merisauniota ja keto-orvokkia esiintyy. Kalliorannat kuuluvat lisäksi luontotyyppiin *kasvipeitteiset merenrantakalliot (1230)*. Saarilla/luodoilla on jonkun verran linnustoa, mutta erityisesti Stenörin luodolla pesii runsaasti lintuja. Siellä pesii mm. lapintiirayhdyskunta, mutta myös muita lajeja kuten punajalkavikloja, tyllejä, haahkoja ja karikukkoja esiintyy. Stenörilla esiintyy myös hieman kivikkorantaa, joka sisältyy myös luontotyyppiin *kivikkorannat (1220)*. Lunastuskohteella on lisäksi ennallistamis- ja hoitotarpeita, mm. vieraslaji kurtturuusun poistoa Långören saarella.

Åvensorin lehdot FI0200052

Lunastettava tila *Laduängsgärda (kiinteistötunnus 445-648-1-15)* sijaitsee Åvensorin lehtojen Natura 2000 -alueen keskiosissa Kirmo-nimisen kallioalueen eteläreunalla. Rantayleiskaavassa koko tilan alue on osoitettu luonnonsuojelualueeksi, vaikka osa tilasta on Natura 2000 -rajauksen ulkopuolella. Tilan pohjoisosa rajautuu valtion luonnonsuojelualueeseen Åversorin lehtojen luonnonsuojelualue ESA300245. Lunastettavan tilan pohjoisosa on puustoista niittyä, missä esiintyy joukossa omenapuita. Kohde kuuluu luontodirektiivin ensisijaisesti suojeltavaan luontotyyppiin *runsaslajiset kuivat ja tuoreet niityt* (6270)*. Lunastettavan tilan eteläosa edustaa puolestaan luontodirektiivin luontotyyppiä *lehdot (9050)*. Valtapuusto on leppää ja aluskasvillisuudessa on runsaasti eri heiniä.

Tilasta *Kirmo (kiinteistötunnus 445-648-1-57)* lunastettava määräala sijaitsee Åvensorin lehtojen Natura 2000 -alueen keskiosissa Kirmo-nimisen kallioalueen eteläreunalla ja se rajautuu valtion omistuksessa olevaan suojelualuekiinteistöön *445-891-3-1 Åvensorin lehtojen luonnonsuojelualue*. Rantayleiskaavassa koko tilan alue on osoitettu luonnonsuojelualueeksi, vaikka osa tilasta on Natura 2000 -rajauksen ulkopuolella. Lunastettavan alueen itäosa on luontodirektiivin luontotyyppiä *lehdot (9050)*, jonka puusto on pääosin koivua ja pähkinäpensasta, mutta myös vaahteraa, mäntyä ja kuusta. Lunastettavan alueen länsiosassa on luontodirektiivin luontotyyppiä *silikaattikalliot (8220)* edustava pieni kallioalue, jossa kasvaa yksittäisiä mäntyjä ja katajaa.

Tilasta *Rundudden I* (*kiinteistötunnus 445-648-878-1*) lunastettava määräala sijaitsee Åvensorin lehtojen Natura 2000 -alueen pohjoisosassa Ahvensaarentien pohjoispuolella. Kohde on pääosin luontodirektiivin luontotyyppiä *lehdot (9050)*. Kohde on sekapuustoisesta lehdosta, jossa esiintyy lähinnä koivua, pähkinäpensasta ja kuusta. Pensastossa esiintyy taikinamarjaa ja aluskasvillisuudessa ainakin sinivuokkoa. Alueella kasvaa myös yksittäisiä mäntyjä ja muita lehtipuita, kuten raitaa. Puusto on eri-ikäisrakenteista ja lahopuuta esiintyy alueella paikoittain runsaasti. Aukkoisuutta esiintyy myös alueella. Lunastettavan alueen pohjoisosa rajautuu vanhaan kalkkilouhokseen ja alueella esiintyykin kalkkikalliota sekä jyrkänteitä, jossa esiintyy runsaasti uhanlaista jäkäliä. Kyseinen kohta edustaa luontodirektiivin luontotyyppiä *kalkkikalliot (8210)*. Kohteen rajaus ulottuu

louhokselle, jota käytetään uimapaikkana. Louhos on jyrkkä ja rajattu aidalla. Niin kiin-teistöteknisesti kuin luontoarvojen näkökulmasta on järkevää rajata kohde louhokselle asti. Kohteella sijaitsee rakennus/rakennelma (bunkkeri), jonka päällä esiintyy suojeltavia luontoarvoja. Kohteen herkkien luontoarvojen, hoitotarpeiden, virkistyskäytön käyttöpaineiden ja turvallisuusnäkökulmien vuoksi kohteen hankkiminen valtion omistukseen on perusteltua.

Paraisten kalkkialueet FI0200134

Tiloista *Klevas (kiinteistötunnus 445-413-3-67)* ja *Westergård (kiinteistötunnus 445-413-4-8)* lunastettavat määräalat sijaitsevat Paraisten kalkkialueiden Natura 2000 -alueen eteläosassa Stormossenin-Gropen alueella. Lunastuskohde koostuu muutamasta vanhasta kalkkilouhoksesta sekä viereisistä kallioista ja metsäalueista. Alueella esiintyy harvinaisia sammal- ja jäkälälajeja, jotka hyötyvät korkeammasta kalkkipitoisuudesta. Metsäalueet koostuvat pääasiassa männyistä, mutta myös kuusia esiintyy sekä yksittäisiä muita puita, kuten haapaa ja pajuja. Metsätyyppi on kuivaa lehtoa, ja kasvillisuudessa esiintyy mm. taikinamarjaa, lehtokuusamaa ja sinivuokkoa. Metsäalue on harvennettu, mutta luontoarvoja on edelleen olemassa ja niitä voidaan parantaa turvaamalla luonnollinen kehitys tai hoitotoimenpiteillä. Luontodirektiivin luontotyypit alueella ovat *kalkkikalliot (8210)* ja l*ehdot (9050)*.

Tilasta *Vesterby (kiinteistötunnus 445-413-5-21)* lunastettava määräala sijaitsee Paraisten kalkkialueiden Natura 2000 -alueen eteläosassa Stormossenin-Gropen alueella. Lunastuskohde koostuu muutamasta vanhasta kalkkilouhoksesta sekä viereisistä kallioista ja metsäalueista. Alueella esiintyy harvinaisia sammalia, jotka hyötyvät korkeammasta kalkkipitoisuudesta. Metsäalueet koostuvat pääasiassa männyistä, mutta myös kuusia sekä lehtipuita esiintyy. Metsätyyppi on kuivaa lehtoa, ja kasvillisuudessa esiintyy mm. taikinamarjaa, lehtokuusamaa, sinivuokkoa, kieloa ja kevätesikkoa. Metsäalue on paikoin harvennettu, mutta luontoarvot ovat edelleen olemassa ja niitä voidaan parantaa turvaamalla luonnon omien prosessien mukainen kehitys tai hoitotoimenpiteillä. Luontodirektiivin luontotyypit alueella ovat *kalkkikalliot (8210)* ja *lehdot (9050)*. Lunastuskohde muodostaa sen viereisten lunastuskohteiden kanssa nauhamaisen kokonaisuuden vanhoista kalkkilouhoksista sekä niiden viereisistä kallio- ja metsäalueista. Alueella on ennallistamis- ja hoitotarpeita, mm. alueella runsaasti esiintyvien uhanalaisten lajien elinympäristöjen tilan parantamiseksi.

Tilasta *Nyberg II (kiinteistötunnus 445-413-8-2)* lunastettava määräala sijaitsee Paraisten kalkkialueiden Natura 2000 -alueen eteläosassa Stormossenin-Gropen alueella. Lunastuskohde koostuu vanhasta kalkkilouhoksesta sekä sen ympärillä olevista alueista. Kalkkilouhoksen vieressä on jonkin verran pääosin männyistä koostuvaa puustoa. Metsätyyppi on kuivaa lehtoa, ja alueella esiintyy mm. sinivuokkoa ja ukontulikukkaa. Muuten puusto on hakattu alueelta, ja uusia mänty- ja kuusentaimia alkaa kasvamaan. Alueen länsiosassa on kuitenkin pieni alue, jossa on enemmän puustoa. Alue koostuu tuoreesta kankaasta, jossa kuusi

hallitsee, mutta myös lehdon ominaispiirteitä esiintyy. Kalkkipitoisuus näkyy osittain kasvillisuudessa, ja näin ollen myös hakkuualueet täydentävät kokonaisuutta. Luontodirektiivin luontotyypit alueella ovat *kalkkikalliot (8210)* ja *lehdot (9050)*. Lunastuskohde muodostaa sen viereisten lunastuskohteiden kanssa nauhamaisen kokonaisuuden vanhoista kalkkilouhoksista sekä niiden viereisistä kallio- ja metsäalueista. Alueella on ennallistamis- ja hoitotarpeita, mm. alueella runsaasti esiintyvien uhanalaisten lajien elinympäristöjen tilan parantamiseksi. Lunastettava määräala rajautuu kaivospiirialueeseen.

Lunastettava tila *Smf. Kalkområde (kiinteistötunnus 445-491-878-1)* sijaitsee Paraisten kalkkialueiden Natura 2000 -alueen eteläosassa Stormossenin-Gropen alueella. Lunastuskohde koostuu vanhasta kalkkilouhoksesta sekä viereisistä kallioista ja metsäalueista. Alueella esiintyy harvinaisia lajeja, kuten sammal- ja jäkälälajeja, jotka hyötyvät korkeammasta kalkkipitoisuudesta. Metsäalueet koostuvat sekametsästä, jossa kuitenkin mänty ja kuusi hallitsevat. Metsätyyppi on pääosin lehtoa. Osittain metsä koostuu vanhasta metsästä, ja lahopuuta esiintyy paikoin runsaasti. Kasvillisuudessa esiintyy mm. taikinamarjaa, lehtokuusamaa ja sinivuokkoa. Luontodirektiivin luontotyypit alueella ovat *kalkkikalliot (8210) ja lehdot (9050)*. Lunastuskohde muodostaa sen viereisten lunastuskohteiden kanssa nauhamaisen kokonaisuuden vanhoista kalkkilouhoksista sekä niiden viereisistä kallio- ja metsäalueista. Alueella on ennallistamis- ja hoitotarpeita, mm. alueella runsaasti esiintyvien uhanalaisten lajien elinympäristöjen tilan parantamiseksi.

Tiloista *Valäng (kiinteistötunnus 445-428-1-8)*, *Grannas (kiinteistötunnus 445-428-1-61)* ja *Parant (kiinteistötunnus 445-428-1-63)* lunastettavat määräalat sijaitsevat Paraisten kalkkialueiden Natura 2000 -alueen keskiosissa Hyvilemp -nimisellä alueella Hyvilempintien eteläpuolella. Lunastuskohde koostuu vanhasta kalkkilouhoksesta ja sen lähiympäristöstä. Lähiympäristö koostuu pääasiassa lehdosta, jossa pensaskerros on ajoittain erittäin tiheä. Kasvillisuudessa esiintyy mm. lehtokuusamaa, taikinamarjaa ja sinivuokkoa. Puusto koostuu mm. männyistä ja koivuista. Luontodirektiivin luontotyypit alueella ovat *kalkkikalliot (8210)* ja *lehdot (9050)*. Lunastettava alue muodostaa järkevän kokonaisuuden, jolla on ennallistamis- ja hoitotarpeita.

Luonnonsuojelulain ja lunastuslain mukaiset lunastusluvan myöntämisen edellytykset

Ympäristöministeriöllä on toimivalta luonnonsuojelulain 114 §:n 2 momentin nojalla ratkaista lunastuslupa-asia, kun lunastettavat alueet sisältyvät edellä esitetyn perusteella Natura 2000 -verkostoon sekä osittain myös lehtojensuojelu- ja rantojensuojeluohjelmiin. Ympäristöministeriö voi ratkaista lunastuslupa-asian siinäkin tapauksessa, että lunastuslupahakemuksen kohteena olevaan alueeseen sisältyy vähäisessä määrin luonnonsuojeluohjelman tai Natura 2000 -verkoston kohteen ulkopuolista aluetta.

ELY-keskuksella on ollut luonnonsuojelulain 41 §:n 1 momentin nojalla velvoite toteuttaa Natura 2000 -verkostoon sisällytetyillä alueilla suojelutavoitteita vastaava suojelu mahdollisimman nopeasti ja viimeistään kuuden vuoden kuluttua siitä, kun Euroopan komissio tai Euroopan unionin neuvosto on hyväksynyt alueen Euroopan unionin tärkeänä pitämäksi alueeksi.

Lunastuksen tarkoituksena on toteuttaa lunastettavien alueiden suojelu luonnonsuojelulailla perustettavina luonnonsuojelualueina. Lunastettavat alueet täyttävät edellä tarkemmin esitetyin perustein luonnonsuojelulain 43 §:n 2 momentin yleiset edellytykset luonnonsuojelualueen perustamiseksi. Tällä tavoin perustettavat luonnonsuojelualueet muodostavat yhtenäisen kokonaisuuden Natura 2000 -verkoston ja osittain valtakunnallisten suojeluohjelmien tarkoittamalla tavalla.

Ympäristöministeriö katsoo asiassa tulleen selvitetyksi, että lunastettavien alueiden suojelua on pyritty toteuttamaan ensisijaisesti vapaaehtoisin keinoin ja ennen lunastukseen ryhtymistä on pyritty neuvottelemaan maanomistajien kanssa siten kuin luonnonsuojelulain 114 §:n 3 momentissa on edellytetty. Alueiden rauhoittaminen yksityisinä luonnonsuojelualueina tai niiden hankkiminen valtiolle vapaaehtoisin kaupoin ei ole kuitenkaan onnistunut eikä suojelusta maksettavista korvauksista ole pystytty sopimaan.

Ympäristöministeriö katsoo, että ELY-keskuksen (nykyisin Lupa- ja valvontavirasto) lunastuslupahakemus perustuu edellä kuvatusti lunastuslain 7 §:n 1 momentin edellyttämään riittäviin selvityksiin, joiden mukaan lunastuksen tarpeellisuus voidaan arvioida tai lunastusoikeuden olemassaolo todeta.

ELY-keskus on antanut lunastuslupahakemuksen tiedoksi ja varannut hakemuksen kohteena olevan kiinteän omaisuuden omistajille ja käyttöoikeuden haltijoille tilaisuuden tehdä muistutukset siten kuin lunastuslain 8 §:ssä säädetään. Lisäksi Paraisten kaupungille on varattu tilaisuus lausunnon antamiseen lunastuslain 9 §:ssä säädetyllä tavalla.

Edellä esitetyn perusteella edellytykset, alueiden suojelun toteuttamiseksi lunastamalla ne luonnonsuojelulain 114 §:n 2 momentin mukaisesti luonnonsuojelualueen perustamista varten, täyttyvät.

Nordkalk Oy on 1.8.2025 antamassaan lausunnossa korostanut, että ELY-keskuksen ja ympäristöministeriön tulee käydä erilliset neuvottelut oikeudenhaltijoiden kanssa kiinteään omaisuuteen liittyvistä erityisistä oikeuksista. Ympäristöministeriö toteaa, että alueista maksettavista korvauksista ja niihin liittyvistä erityisistä oikeuksista päätetään erikseen lunastustoimituksessa.

ASIANOSAISILLE AIHEUTUVAT VELVOITTEET

Lunastettavilla alueilla ei saa ryhtyä sellaiseen toimenpiteeseen, joka voi vaarantaa lunastuksen tarkoituksen (luonnonsuojelulaki 125 §). Kielto on voimassa siitä alkaen, kun tämä päätös on annettu tiedoksi.

SOVELLETUT OIKEUSOHJEET

Luonnonsuojelulaki (9/2023) 41 § 1 momentti, 43 § 2 momentti, 114 § sekä 125 §.

Laki kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastamisesta (603/1977) 7 §, 8 § ja 9 §.

MUUTOKSENHAKU

Luonnonsuojelulain (9/2023) 134 §:n 2 momentin mukaan tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla noudattaen, mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) säädetään. Valitusosoitus on päätöksen liitteenä (liite 3).

Ylijohtaja, Vesi- ja luontoympäristöosasto — Tarja Haaranen

Erityisasiantuntija — Hanne Lohilahti

LIITTEET

Kartat lunastettavista alueista (liitteet 1–8)

Valitusosoitus (liite 9)

LISÄTIETOJA PÄÄTÖKSESTÄ

Erityisasiantuntija Hanne Lohilahti, puhelin 0295 250 134

VN/37135/2025-YM-3

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons:

Lohilahti Hanne 913747375	Haaranen Tarja 91349306T
2026-08-19	2026-08-19